

Sygn. akt: III AUa 243/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Mirosław Godlewski

Sędziowie: SSA Janina Kacprzak

SSA Maria Padarewska - Hajn (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Kamila Tomasik

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2014 r. w Łodzi

sprawy **A. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w Ł.**

o zapłatę składki wraz z odsetkami,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 26 listopada 2013 r., sygn. akt: IV U 683/13,

uchyla zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w Ł. i sprawę przekazuje organowi rentowemu do ponownego rozpoznania.

III AUa 243 /13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. decyzją z dnia 21 lutego 2013 r. odmówił wszczęcia postępowania w sprawie umorzenia A. S. należności powstałych z tytułu nieopłaconych przez niego składek w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą za okres 1 czerwca 1999 r. do 21 grudnia 2000 r. i od 2 stycznia 2001 r. do 7 stycznia 2003 r. na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz U z 2012 r. poz. 1551).

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawca wniósł o umorzenie składek za sporny okres powołując się na treść art. 1 ust. 1 i 10 w/w ustawy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, iż przepisy ustawy abolicyjnej nie mają zastosowania wobec osób zobowiązanych wyrokiem karnym do naprawienia szkody, której elementem są wymienione należności składkowe.

Sąd Okręgowy w Sieradzu wyrokiem z dnia 26 listopada 2013 r. oddalił odwołanie i ustalił następujący stan faktyczny: A. S. urodzony w dniu (...), w dniu 21 stycznia 2013 r. złożył w organie rentowym wniosek o umorzenie spornych należności w świetle ustawy abolicyjnej.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie II K 195/05 A. S. został skazany za to, że w okresie od lutego 1999 r. do marca 2003 r. w Z., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wprowadził w błąd (...) Oddział w Z. co do zasadności wypłaty świadczenia rentowego w ten sposób, że nie zachował przyjętej procedury dotyczącej ubiegania się o rentę i w tym uzyskał zaświadczenie o stanie zdrowia z dnia 31 grudnia 1998 r. i tym samym posiadając świadomość, że uzyskane świadczenie rentowe zostało przyznane mu w sposób bezprawny, dokonał wyłudzenia świadczenia rentowego w łącznej kwocie 17.244 zł na szkodę ZUS, jednocześnie we wskazanym okresie wprowadzając w błąd ZUS co do zasadności przyznania renty doprowadził swoim zachowaniem do zaniechania przez organ rentowy poboru składek na FUS w kwocie 19.425 zł i na FP w kwocie 1.393 zł, wyrządzając łącznie szkodę w kwocie 38.062 zł na rzecz (...) Oddział w Z. tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk na karę łączną 3 lat pozbawienia wolności, warunkowo zawieszoną na okres próby 5 lat. Sąd zobowiązał na podstawie art. 72 § 2 kk wnioskodawcę do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego organu rentowego kwoty 38.062 zł w okresie próby.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd powołując się na treść przepisu art. 1 ust. 1 powołanej ustawy uznał, iż roszczenie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd podzielił stanowisko organu rentowego, iż przepisy ustawy abolicyjnej nie mają zastosowania do sytuacji objętej niniejszym stanem faktycznym, gdyż wniosek odwołującego się o umorzenie należności z tytułu składek jest w istocie wnioskiem o umorzenie szkody powstałej w związku z wyłudzeniem prawa do renty, potwierdzonym prawomocnym wyrokiem karnym.

W apelacji od w/w wyroku wnioskodawca wniósł o jego zmianę i uwzględnienie odwołania ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, zarzucając temu rozstrzygnięciu naruszenie przepisów prawa materialnego art. 1 ust. 1 i 10 ustawy abolicyjnej poprzez błędną wykładnię i uznanie, iż przepisy te nie mają zastosowania do osób zobowiązanych prawomocnym wyrokiem do naprawienia szkody wyrządzonej wyłudzeniem świadczenia z ZUS oraz obrazę przepisów postępowania, poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 328 § 1 kpc.

W uzasadnieniu swego stanowiska apelujący podniósł, iż Sąd I instancji w uzasadnieniu swego orzeczenia nie podał podstawy prawnej swego rozstrzygnięcia oraz nie odniósł się do zarzutów skarżącego zawartych w odwołaniu i tym samym nie orzekł co do istoty sprawy, podając iż jedynie podziela stanowisko organu rentowego, iż przepisy ustawy abolicyjnej nie mają zastosowania w niniejszej sprawie. A zatem z uwagi na brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz braki w uzasadnieniu w świetle art. 328 § 2 kpc zdaniem skarżącego apelacja jest uzasadniona.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Zarzutom apelacji trudno odmówić słuszności, iż rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest nieprawidłowe. Jednakże nieprawidłowość ta wynika nie tylko z argumentów podniesionych w apelacji lecz przede wszystkim z tego, iż zarówno Sąd jak i organ rentowy nie orzekli co do istoty sprawy.

Przede wszystkim przedmiotem rozpoznania Sądu I instancji w niniejszej sprawie była ocena prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego. Decyzję tę poprzedzał wniosek skarżącego z 21 stycznia 2013 r., w którym wnosił o umorzenie należności z tytułu składek za sporny okres w świetle ustawy abolicyjnej.

Organ rentowy zatem po wpłynięciu wniosku, powinien w świetle art. 116 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz U z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) wszcząć postępowanie w sprawie w/w wniosku i go merytorycznie rozpoznać, wydając decyzję bądź o odmowie umorzenia lub decyzję umarzającą z podaniem podstawy prawnej swego rozstrzygnięcia.

Natomiast organ rentowy zaskarżoną decyzją na podstawie art. 61 a kpa oraz art. 83 b i 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz U z 2009 r. Nr 205 poz. 1585) w zw. z art. 1 ust. 1 ustawy abolicyjnej odmówił wszczęcia postępowania w przedmiocie rozpoznania wniosku o umorzenie należności składkowych za sporny okres, podnosząc w uzasadnieniu swej decyzji, iż przepisy ustawy abolicyjnej nie mają zastosowania w stosunku do osób zobowiązanych do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem wyłudzenia świadczenia rentowego na podstawie wyroku karnego.

Zgodnie z treścią art. 61 a kpa postępowanie nie może być wszczęte gdy żądanie w tym zakresie zostało wniesione przez osobę nie będącą stroną lub z innych uzasadnionych przyczyn.

W niniejszej sprawie nie zachodziła żadna uzasadniona przyczyna w świetle w/w przepisu co do odmowy wszczęcia postępowania w sprawie z wniosku a wnioskodawca był osobą upoważnioną w świetle przepisów do występowania w charakterze strony.

Okoliczność, iż wnioskodawca został zobowiązany na podstawie prawomocnego wyroku do naprawienia szkody poprzez zapłatę należności z tytułu składek nie stanowi uzasadnionej podstawy do odmowy wszczęcia postępowania w sprawie z jego wniosku.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była zatem tylko odmowa wszczęcia postępowania przez organ rentowy w sprawie rozpoznania wniosku a nie okoliczność czy wnioskodawca zapłacił w okresie próby składki czy też nie oraz czy organ rentowy dysponując prawomocnym wyrokiem je wyegzekwował.

Zgodnie z treścią art. 83 b ustawy systemowej na który powołuje się organ rentowy w zaskarżonej decyzji, jeżeli przepisy kpa przewidują wydanie postanowienia kończącego postępowanie w sprawie, zakład w tych przypadkach wydaje decyzje.

Przepis art. 123 w/w ustawy stanowi, iż w sprawach uregulowanych ustawą stosuje się przepisy kpa, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Zaskarżona decyzja zatem oparta na w/w wymienionych przepisach postępowania jest nieprawidłowa i rozstrzygnięcie Sądu I instancji powinno przede wszystkim skupić się na ocenie tej decyzji w świetle zarzutów podniesionych przez skarżącego w odwołaniu.

Natomiast z uzasadnienia Sądu I instancji nie wynika, aby Sąd zajął się kwestią oceny zaskarżonej decyzji w tym aspekcie, a w szczególności czy odniosła się do merytorycznego rozpoznania wniosku odwołującego się.

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ rentowy odmawiając wszczęcia postępowania w sprawie rozpoznania wniosku, powołując się na konkretne przepisy postępowania, nie rozpoznał merytorycznie wniosku, a jednocześnie wskazując art. 1 ust. 1 ustawy abolicyjnej stwierdził, iż przepisy tej ustawy nie mają zastosowania do wnioskodawcy.

Natomiast wskazany przepis w/w ustawy wskazuje jedynie krąg osób uprawnionych do występowania z wnioskiem, termin do jego złożenia, normuje zasady dotyczące postępowania w zakresie wniosku o umorzenie, warunki umorzenia z ustawy.

A zatem treść zaskarżonej decyzji z powołaniem przytoczonej podstawy prawnej jest nieprawidłowa, gdyż z jednej strony organ rentowy wskazuje jako jej podstawę tylko przepisy postępowania, a z drugiej strony dokonuje w niej merytorycznej oceny stanu faktycznego zaistniałego po stronie wnioskodawcy.

Natomiast cała argumentacja skarżącego zawarta zarówno w odwołaniu jaki w apelacji dotyczy tego, że Sąd I instancji nie uzasadnił należycie swojego stanowiska w niniejszej sprawie powielając jedynie stanowisko organu rentowego zawarte w decyzji i w odpowiedzi na odwołanie.

Ponadto na marginesie nie sposób nie wskazać, iż strona skarżąca ma również rację w tym, iż przepisy ustawy abolicyjnej nie zawierają żadnych wyłączeń w zakresie ich stosowania w stosunku do stanu faktycznego zaistniałego w niniejszej sprawie. Ustawa ta normuje kwestie dotyczące osób uprawnionych do występowania z wnioskiem o umorzenie, określa termin do złożenia takiego wniosku, oraz ramy czasowe, które obejmuje umorzenie, warunki do umorzenia jakie muszą być spełnione, natomiast w 6 artykułach nie zawiera żadnych wyłączeń co do jej nie stosowania.

Z tych wszystkich względów z uwagi na nie rozpoznanie przez Sąd I instancji i organ rentowy istoty sprawy orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 477^{14 a} i art. 386 § 4 kpc.

Przy ponownym zatem rozpoznaniu sprawy organ rentowy zgodnie z przepisami ustawy emerytalnej, systemowej i abolicyjnej rozpozna merytorycznie zgłoszony wniosek wydając decyzję w tym przedmiocie.